

Zorgproject Streekoverleg Zuid-Oost-Vlaanderen

Uit een analyse voor Zuid-Oost-Vlaanderen blijkt dat de zorgsector voor de 21 gemeenten vaak een grote of dé grootste werkgever is. Dit is voor veel Vlaamse gemeenten het geval, maar wat specifiek is voor onze regio, is dat we in vergelijking met andere Resoc's over alle sectoren heen het minst aantal banen creëren, zodat de zorgsector nog aan belang wint. Als we kijken naar het aandeel van de actieve beroepsbevolking dat aan het werk is, scoren we iets beter dan het Vlaamse gemiddelde. Veel Zuid-Oost-Vlamingen gaan dus buiten onze regio werken. Vanuit deze vaststelling is een VIA-subsidie aangevraagd die ons in staat moet stellen te onderzoeken of we voor én door de zorgsector nieuwe producten of diensten kunnen ontwikkelen en dus tewerkstelling creëren. Daarnaast zullen we de mogelijkheden bekijken om op regionaal vlak bestaande initiatieven te ondersteunen of nieuwe projecten op te starten om de verschillende zorginstellingen uit onze regio te wapenen voor de toekomst.

Volgens de Belgische grondwet heeft iedereen recht op sociale zekerheid, bescherming van de gezondheid en sociale, geneeskundige bijstand. Mooie principes waar bijna iedereen achter staat maar de praktische uitwerking is niet altijd even eenvoudig. Wat verstaan we bvb. onder bescherming van de gezondheid? En, hoever gaat geneeskundige bijstand? En wat is de huidige en wat zal de toekomstige nood aan infrastructuur en menselijk kapitaal zijn? Over het antwoord op de eerste twee vragen willen we meedenken, maar als regionaal socio-economisch overlegorgaan kunnen we een concreter antwoord geven op de derde vraag.

Natuurlijk bestaan er al een aantal instanties die proberen te voorspellen hoe we onze gezondheidszorg in de toekomst moeten organiseren. Onze ambitie bestaat er niet uit om hun taken nog eens uit te voeren. Wat wij echter ambiëren is het samenbrengen van gegevens, getuigenissen uit het werkveld en verwachte tendensen. Door een mix te maken van die elementen, willen we tot een gedragen visietekst komen en concrete acties ontwikkelen om deze visie ten uitvoer te brengen. Maar alvorens hier verder op in te gaan, willen we u enkele cijfers meegeven.

Vergrijzing in Zuid-Oost-Vlaanderen

De kans dat u ondertussen nog niet op de hoogte bent van het feit dat de komende decennia gekenmerkt zullen worden door vergrijzing, verzilvering en ontgroening is eerder gering. Maar wat betekent dat nu voor Zuid-Oost-Vlaanderen?

In 2007 was 24,4% van de bevolking in het arrondissement Aalst 60 jaar of ouder terwijl dit voor het arrondissement Oudenaarde 24,1% bedroeg. In absolute aantallen gaat het respectievelijk om 64.027 en 28.234 mensen. In 2025 zien we dat 86.946 of 32,9% van de mensen in het Aalsterse arrondissement ouder dan 60 jaar zal zijn. Voor het arrondissement Oudenaarde gaat het om 36.181 inwoners of 31,4%. Van 1 of 4 60-plussers in 2007 zal onze regio evolueren naar 1 op 3 60-plussers in 2025. De cijfers voor Zuid-Oost-Vlaanderen zijn vergelijkbaar met de Vlaamse gemiddelden.

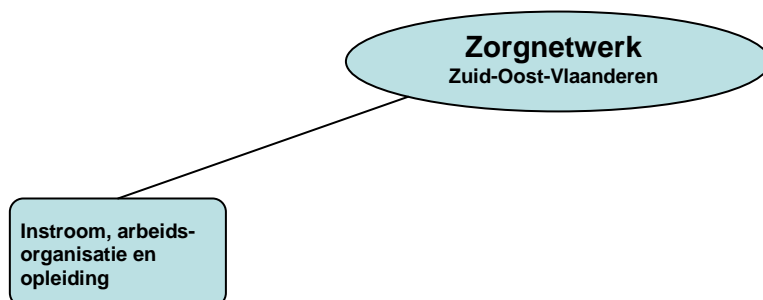
Binnen de leeftijdsgroep van 60-plussers zal ook een interne vergrijzing of verzilvering plaatsvinden. Daarmee wordt het aandeel 80-plussers binnen de groep van 60-plussers bedoeld. Procentueel bekeken zien we dat er in het arrondissement Aalst in 2007 19,4% of 12.420 60-plussers ouder dan 80 jaar waren. Voor het arrondissement Oudenaarde bedroeg dit 21,75% of 6.141 80-plussers. Naar 2015 toe zal het aandeel van 80-plussers stijgen tot 23,1% of 16.735 individuen voor het arrondissement Aalst en 24,4% of 7.560 voor het arrondissement Oudenaarde. Tegen 2025 zien we een procentuele daling tot 20,6% voor het Aalsterse arrondissement en 21,2% voor het Oudenaardse. In absolute aantallen zien we echter een stijging tot 17.896 en 7.686 80-plussers voor de respectievelijke arrondissementen. De procentuele daling valt te verklaren door een stijging van 60-plussers in de absolute aantallen.

Als een vergelijking wordt gemaakt met het gemiddelde voor het Vlaamse Gewest (19,77%) zien we dat het procentuele aandeel van 80-plussers voor het arrondissement Aalst in 2007 na genoeg hetzelfde was terwijl het in het Oudenaardse arrondissement bijna 2% hoger lag. In 2015 zal het gemiddelde voor het arrondissement Aalst bijna 1% hoger liggen dan het Vlaamse gemiddelde (22,0%) en in het arrondissement Oudenaarde bijna 2,5% hoger. De interne vergrijzing zal in 2025 in het Aalsterse arrondissement ongeveer gelijk zijn aan die van Vlaanderen maar die van het Oudenaardse (21,2) arrondissement zal 0,4% lager liggen.

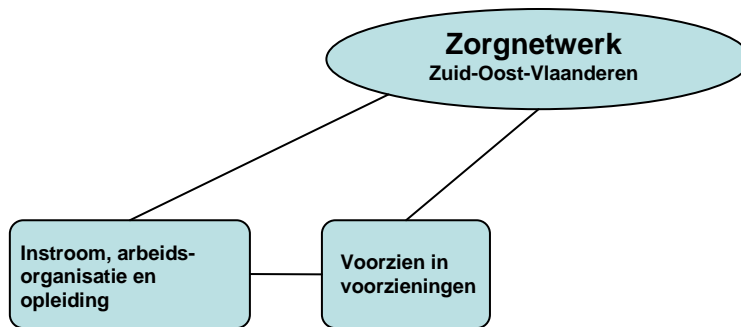
Na dit cijfermatige intermezzo wordt onderstaand een toelichting gegeven bij de domeinen waarrond we zullen werken.

Vier themagroepen

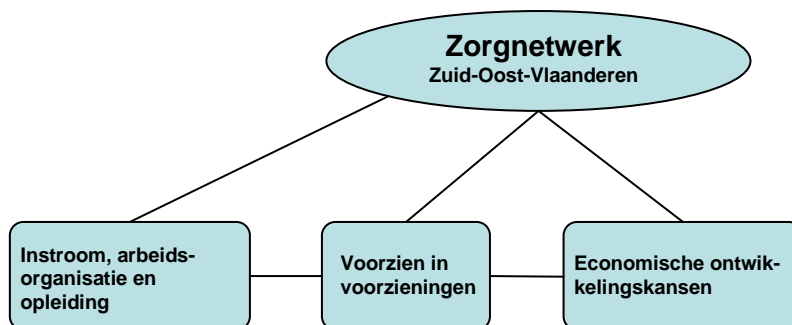
Na heel wat studiewerk zijn we tot de conclusie gekomen dat we rond vier domeinen zullen werken waarbij de keuze voor '**Instroom, Arbeidsorganisatie en Opleiding**' als eerste domein vrij logisch is. Ondanks de talrijke initiatieven om het verpleeg- en zorgberoep in een positief daglicht te stellen, kiezen nog te weinig mensen voor een opleiding of baan in de zorgsector. Daarom willen we op regionaal vlak kijken hoe we bestaande promotie-initiatieven voor zorgberoepen kunnen ondersteunen en verruimen, waar we nieuwe promotieacties kunnen opstarten en hoe het bestaande opleidingsaanbod geoptimaliseerd kan worden. Ook zal gekeken worden hoe de combinatie werk-gezin beter ondersteund kan worden en hoe zoveel mogelijk mensen uit de sociale economie ingeschakeld kunnen worden.

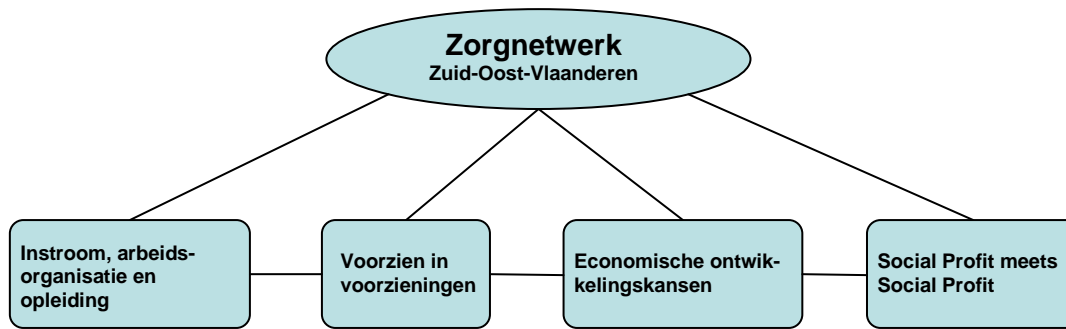
'**Voorzien in Voorzienen**' is het volgende domein waarrond we werken. Bepaalde voorzieningen zijn in onze regio goed uitgebouwd, andere minder goed of niet. Uit een eerste analyse blijkt bvb. dat het aanbod aan serviceflats en lokale dienstencentra klein is in onze regio. Enerzijds is dat jammer maar anderzijds biedt het enorme mogelijkheden. Zo biedt het gebrek aan serviceflats kansen om pilootprojecten op te zetten rond nieuwe woonvormen. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen hier soelaas bieden. Het gegeven dat een groot deel van Zuid-Oost-Vlaanderen uit kleine woonkernen bestaat, biedt dan weer de mogelijkheid om 'rurale' lokale dienstencentra uit te bouwen.

Een derde domein waarrond gewerkt wordt, zijn '**Economische Ontwikkelingskansen**'. Niet zelden wordt zorg enkel gezien als een kostenpost. Naast het feit dat het verzorgen van mensen een enorme maatschappelijke meerwaarde biedt, leent de zorgsector er zich toe om nieuwe producten en diensten te ontwikkelen en dus ook jobs te creëren. Voor Zuid-Oost-Vlaanderen denken we bvb. aan de verdere ontwikkeling van ICT-projecten in de thuiszorg. Een andere denkpiste is om in samenspraak met de in onze regio sterk vertegenwoordigde textielsector te onderzoeken of we innovatieve textielproducten voor de zorgsector kunnen ontwikkelen.

'**Social Profit meets Social Profit**' is het vierde en laatste domein. Omdat niet enkel de zorgsector maar ook de ruimere social profitsector meer werkgelegenheid creëert, willen we een kruisbestuiving organiseren tussen verschillende groepen en organisaties. Concreet denken we bvb. aan de verdere uitbouw van cultuur- en animatieprogramma's voor ouderen en zorgbehoevenden. Ook het kijken naar mogelijkheden om ouderen of zorgbehoevenden een leuke vakantie aan te bieden in onze regio vormt een opportuniteit. Daarbij kan gekeken worden of de aanwezige dagopvanginitiatieven en logementen kunnen samenwerken.

Praktische aanpak

Zoals u wellicht al had vastgesteld is de opzet van het Zorgproject zeer ruim en vraagt het enige organisatorische planning. Om niet met een al te grote groep mensen op eenzelfde moment te werken, hebben we beslist om 2 zorgregiotafels te organiseren waarbij voor elk van de vier domeinen een halve dag is voorzien. Voor de regiotafels werden woon- en zorgcentra, ziekenhuizen, mutualiteiten, diverse koepelorganisaties, onderwijsinstellingen, (lokale) overheden, ... uitgenodigd.

Een eerste zorgregiotafel vond plaats op 31 maart en 2 april. De eerste dag kwamen 'Instroom, Arbeidsorganisatie en Opleiding' en 'Voorzien in Voorzieningen' aan bod. 'Economische Ontwikkelingskansen' en 'Social Profit meets Social Profit' werden de tweede dag behandeld. Bedoeling van de eerste regiotafel is dat er gediscussieerd wordt rond een visietekst die tot een consensus moet leiden.

Tijdens een tweede regiotafel op 28 en 30 april zal de visietekst gefinaliseerd worden en een brainstormsessie gehouden worden rond mogelijke projecten. In principe krijgt iedereen de kans om aan de vier domeinen mee te werken maar het spreekt voor zich dat niet alle uitgenodigde organisaties raakpunten zien met de vier themagroepen.

Na de twee regiotafels willen we in kerngroepen concretere projecten uitwerken die begin september tijdens een derde regiotafel toegelicht zullen worden. Tijdens een zorgcolloquium dat eind september of begin oktober zal georganiseerd worden, willen we die projecten voorstellen aan een groter publiek en enkele lezingen en/of workshops geven. Daarnaast willen we ook een publicatie voorstellen die een beeld schetst over zorg in Zuid-Oost-Vlaanderen en naar de volgende decennia toe enkele aanbevelingen doen. Het colloquium zal enerzijds de afronding van een onderzoek zijn maar anderzijds zal het een startpunt zijn om een aantal projecten te realiseren en in de toekomst op regionaal vlak rond zorg te blijven werken waarbij bestaande samenwerkingsinitiatieven ondersteund en gerespecteerd worden.

Om ons zorgproject te lanceren en de stem van politici te horen, organiseren we eind mei een zorgdebat. Bedoeling is dat een aantal kandidaat-volksvertegenwoordigers op basis van vaststellingen uit de regiotafels met elkaar in debat gaan.

Zorglabel Zuid-Oost-Vlaanderen

Wanneer zou blijken dat in onze regio een dynamiek ontstaat waarbij op een innovatieve en inspirerende wijze rond zorg gewerkt wordt, willen we de kans grijpen om tot een duurzame lange termijnsamenwerking te komen en trachten een label te ontwikkelen waarrond zorginitiatieven uit onze regio kunnen samenwerken. Daarbij willen we ook de mogelijkheden onderzoeken om Zuid-Oost-Vlaanderen meer bekendheid te geven en dus aan 'regional branding' te doen.